
Evaluatie MCC missie Ladakh 2013

Data checks: 10 t/m 17 juni 2013
Aantal gecheckte kinderen: 840

Van 10 t/m 17 juni 2013 was de derde MCC missie in Ladakh, in de deelstaat Jammu & Kashmir in de Noord-Indiase Himalaya. De missieleiding is in handen van Luc Coffeng (medisch eindverantwoordelijk) en Hans van Loon (organisatorisch eindverantwoordelijk). Het team bestaat verder uit: Ans van Breukelen, Judith Sierveld, Liesbeth Hunsche, Stephen van den Elshout, Jana Wissekerke, Annemarie Winkelhagen en Cora Storkhorst. Monique van Urk moest om persoonlijke redenen afhaken. Er waren geen tandartsen betrokken bij deze missie.

Samenwerking

Er is in de voorbereidingsfase en tijdens de missie actief samengewerkt met:

- Nordan Otzer (Nubra), van origine kinderarts maar nu met sabbatical t.b.v. preventie-activiteiten en gezondheidseducatie in Nubra
- Ad van Beckhoven, Stichting PranaPlanet Breda (www.pranaplanet.nl). PranaPlanet was in 2011 de aanvrager van de eerste missie.
- Tashi Palzom, Riglamschool Leh, t.b.v. de organisatie van de checks in Leh.

Sponsors

- PranaPlanet: verblijf in Likir, reiskosten Likir – Alchi – Leh, lunch in Alchi en Leh
- Supermarkt Em-te in Oudewater: opbrengst statiegeld €169,-
- Tandartspraktijk IJMondzorg: 250 euro tbv tandenborstels en tandpasta
- Opvoedpoli Den Haag: €30,- tbv tandenborstels/-pasta/zeep

Reizen en acclimatiseren

Aankomst van het team in Leh valt tussen 4 en 7 juni. Op 8 juni is het vertrek naar Nubra. Een van de teamleden wordt ziek achtergelaten in het hotel – in vertrouwde handen – en reist de dag erna het team achterna – op eigen kosten. De reis over de pas verloopt voor spoedig.

De hoogte speelt alle teamleden parten, maar niet in heel ernstige mate. Deze missie wordt gekenmerkt door veel en vermoeiende reizen, wat de missie extra zwaar maakt.

Voorbereiding

Op zondag 9 juni wordt de missie uitgebreid voorbereid: de artsen spreken met elkaar over de medicatie, de doseringen en het voorschrijven ervan, over het werken in de carrousel en in de apotheek. De niet-medische teamleden krijgen instructie over de stations meten/wegen, laboratorium en andere praktische zaken. Ook wordt uitgebreid met een van de teamleden (op grond van haar werkervaring) gesproken over hoe de voorlichting tijdens de missie vormgegeven kan worden.

De uitgebreide voorbereiding bevalt goed. Het resultaat: alle teamleden beginnen goed voorbereid en met vertrouwen aan de eerste checkdag. Ook voor de teamgeest is het een goede actie.

De medicatie is nog niet gearriveerd; de truck die ermee onderweg is is zoek. Via een broer van Nordan, een politieman, wordt getracht hem op te sporen. Dat lukt en uiteindelijk arriveert de medicatie maandagavond in de auto van de groothandelaar.

Voorlichting

Net als vorig jaar is ook dit jaar gezondheidsvoorlichting een belangrijk aandachtspunt. Voorlichting vindt plaats op verschillende manieren/momenten en is toegevoegd als het zesde station aan de carrousel. Na de apotheek worden de kinderen in groepjes verzameld en krijgen ze een speciale voorlichtingsles (handen, tanden, soms voeding). Daarbij wordt direct een van de vrijwilligers getraind om deze activiteit zo snel mogelijk over te nemen.

Daarnaast wordt voorlichting gegeven:

- tijdens de assemblee - het ochtendappèl - gebruikelijk op veel scholen in Ladakh

-
- aan ouders, groepsgewijs
  - aan hostelmoeders, groepsgewijs
  - in gesprekken met leerkrachten, een amchi, andere lokale contacten
  - bij het onderzoek door de dokter, aan kind en/of ouder/verzorger
  - bij het bloedprikken, individueel
  - bij het uitdelen van medicatie in de apotheek, individueel en aan leerkrachten.

Goedkeuring van de Hill Council

Via Spalchen Sponbo, de kinderarts in het districtsziekenhuis in Leh, horen we dat de Hill Council erg tevreden is over de bijdrage van MCC aan de gezondheidssituatie van de kinderen van Ladakh. In een letter of appreciation stellen zij MCC en de verslaglegging van de bevinden als voorbeeld voor andere NGO's.

Jonge kinderen

Het is de opzet (en daarin zijn we geslaagd) om voornamelijk jonge kinderen te zien (0-6 jaar) ivm de gezondheidswinst die te bereiken is in deze leeftijdsgroep. Omdat we vnl. op scholen werken is het aantal betrokken ouders, ondanks inspanningen daartoe, beperkt. Informatie over medicatie wordt altijd overgedragen aan de leerkracht, school nurse of andere caretaker.

---

2. Beschrijving van de missie:

2.1 De missie in Nubra, 10, 11 en 12 juni

In de Nubra Valley, ten noorden van Leh, is opnieuw uitstekend samengewerkt met dr. Nordan Otzer, voorheen kinderarts in het ziekenhuis in Diskit, nu bezig met activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting.

Ook dit jaar is het MCC team op alle locaties in Nubra uitstekend ondersteund door 5/6 oudere studenten (vertalers) en door Nordan Otzer.

De kinderen uit Khardong, die met de bus zouden komen, zijn niet geweest. De oorzaak wordt nagevraagd.

De kinderen van de Army Goodwill School in Diskit zijn niet gecheckt. Reden: de kinderen verkeerden vorig jaar in goede gezondheid en er was gebrek aan medewerking.

Dag 1: Lamdonschool Diskit, 210 kinderen gecheckt

Een goede bekende van vorig jaar. Nordan is voorzitter van deze private school met kinderen uit de omgeving en een hostel voor nomadenkinderen. De school is gesticht door een Lama, die – inmiddels op leeftijd - nog steeds betrokken is.

Prima werk en uitstekende ondersteuning en catering.

Het resultaat van de goede voorbereiding van het team is merkbaar: al na een half uur loopt de carrousel gesmeerd. Letterlijk: het zoemt onder de grote tent; altijd een teken dat er rust is en hard en ontspannen wordt gewerkt. Een geweldig gevoel!

Er is voorlichting aan de teachers (weinig reactie, mogelijk door aanwezigheid headmaster) en aan de hostelmoeders (wederzijds geanimeerd en informatief) en ook, net als vorig jaar, aan de hele school tijdens de Assemblée.

Er zijn helaas weinig ouders.

De medicatie – die pas 's avonds arriveert - wordt aan Nordan Otzer overhandigd, die voor verspreiding zorgt. Dosering en gebruik worden op naam van ieder kind op papier gezet. De hostel kinderen die in de winter van 2012–2013 multivitaminen hebben gehad zijn één kilogram meer in gewicht toegenomen dan de day-scholars die geen multivitaminen kregen gedurende de winter (zie medisch verslag voor details).

Het materiaal voor de handenwasunit, waarvoor het geld is gedoneerd door huisartsenpraktijk Hogeweg in Amsterdam, is aangeschaft (en gezien). Het wachten is op de arbeiders. Tweede helft betaling volgt na afronding.

Dag 2, Turtuk, 108 kinderen gecheckt.

Op 3 uur rijden van Diskit ligt Turtuk, een moslimgemeenschap op 6 km afstand van de Pakistaanse grens. De weg ernaartoe is prachtig en lijkt 3x het eind van de wereld te passen.

Deze gemeenschap bestaat uit grote gezinnen (15 kinderen is geen uitzondering). Men is arm, het is er vies en er zijn weinig voorzieningen. Er is een ziekenhuis, maar dat is niet door ons bezocht. De verantwoordelijke arts is uitgenodigd maar niet verschenen.

Nordan is de dag voor de check vertrokken om voorbereidingen te plegen, maar heeft niets kunnen bereiken. We beginnen in een chaotische situatie.

Er wordt gecheckt op het "schoolplein" voor de government school, die voor deze dag vrij heeft gekregen. Het duurt een uur voor er begonnen kan worden door het ontbreken van hulp en ondersteunende organisatie. Intussen staan de schoolkinderen te dringen en arriveren er steeds meer ouders met kleintjes.

De check verloopt goed, al blijft het druk en chaotisch. We zien erg veel jonge kinderen en baby's, met hun moeders en een enkele vader. De kinderen zijn onverzorgd, soms zelfs heel vies, ook baby's. Maar de ouders zijn blij dat we er zijn en wij zijn tevreden met het resultaat.

In de pauze is het zaak de spullen goed te bewaken; de kinderen zijn erop uit om pennen en andere zaken mee te nemen. Teachers grijpen niet in of hebben geen gezag.

Het team loopt goed. Opvallend is dat Turtuk ondanks de slechte omstandigheden later steeds aangehaald wordt als meest bevredigende werkdag.

Dag 3, Lamdon School + Government Model School, Sumoor, 180 kinderen.

De Lamdon School ligt op een uurtje rijden (35 minuten zonder omleiding) van Hunder. Een vlot verlopende werkdag met perfecte ondersteuning en veel gezonde en vrolijke kinderen. Omdat we vroeg klaar zijn met de jongsten zijn kinderen van twee government schools (apart voor jongens en meisjes) opgehaald en gecheckt. Deze 17 kinderen zijn minder schoon en ook iets minder gezond.

De headmaster van de Lamdon School, Dorjee Namgyal, is een tweede generatie Tibetaan. Zijn ouders zijn in 1952 met groot gevaar over de bergen vanuit Tibet gevlucht. Hij woont achter de school, vrouw en kind in Leh. Eens per maand komen alle ouders op school en wordt over thema's gesproken. Eind juni is de volgende bijeenkomst; de headmaster zal aandacht besteden aan wat de kinderen tijdens de check hebben geleerd (tanden, handen, voeding).

Ouders betalen 770 roupees (ca €10) pm als eigen bijdrage voor de dayschool. De rest wordt betaald door sponsors van een Franse organisatie, die individuele kinderen ondersteunen a €200 per jaar. Hiervan worden ook de salarissen van het personeel betaald. Er zijn nu 20 hostelkinderen, dat wordt na nieuwbouw uitgebreid tot 40 en waarschijnlijk 90 in de toekomst.

2.2 De missie in Alchi, 14 juni

Na een zware tocht terug over de pas (mist, regen en een ernstig ongeluk dat een uur voor ons is gebeurd) komen we halverwege de middag van 13 juni in Likir aan. In een luxe omgeving komt iedereen een beetje bij van de indrukwekkende reis en ontspant door te wandelen en uit te rusten. Dat hebben we nodig. Een van de teamleden is ziek geworden en zal de volgende dag niet mee-checken.

Helaas kunnen de 25 kinderen van de government school in Likir door praktische omstandigheden (tijd) niet worden gecheckt. De missieleiders spreken dit uit met de dorpsoudste. Van het aanbod dat de kinderen met de schoolbus mee kunnen naar Alchi, om daar te worden gecheckt, wordt geen gebruik gemaakt.

Dag 5, Ladakh Alchi Instituut, 69 kinderen gecheckt.

De school onder leiding van Morup, de lokale principal, ontvangt ons met een erehaag, khadaks en gezang. We werken comfortabel in de nieuwe community hall, met goede ondersteuning en verzorging. De school wordt gesponsord door PranaPlanet.

De eigen inbreng van de school is niet zo groot en er is weinig animo voor duurzaamheid. De Moravian School kon dit jaar door omstandigheden niet naar Alchi komen.

Met de schoolbus teruggedreden naar ons vaste verblijf in Leh, hotel Naro.

Het team werkt fantastisch samen, is positief, flexibel en tolerant t.o.v. elkaar.

2.3 De missie in Leh

Er zijn dit jaar problemen met de lama van de New Millennium School. Wat er precies speelt wordt niet duidelijk en communicatie is niet mogelijk. In eerste instantie kan er slechts 1 dag worden gecheckt, alleen de eigen kinderen van de school. De dag voor de check blijkt echter dat de lama MCC helemaal niet kan (wil) ontvangen: hij laat weten dat de school gesloten is en de kinderen op vakantie naar hun ouders zijn. Jammer; er wordt via via nog geprobeerd te achterhalen wat er speelt. Mogelijk is een slechte ervaring met een (ander, niet-MCC) tandartsenteam hiervan de oorzaak. De verhouding is altijd goed geweest en er waren geen incidenten in de voorgaande jaren.

Dag 6, Riglam, BVN, Police Public School, 142 kinderen gecheckt

Via PranaPlanet is geregeld dat Tibetan Refugee Camp 4 MCC ontvangt voor de checks van dag 5. We worden hartelijk onthaald met khadaks en krijgen een beste verzorging, zowel wat betreft catering als vrijwilligers.

Voor dit kamp is het bijzonder dat er niet alleen Nederlandse artsen komen, maar dat ook gewone Ladakhi hun opwachting maken. De sfeer is de hele dag prima.

Aan het eind van de dag nodigt Camp 7 ons uit voor een cultureel programma de volgende dag. We gaan er graag op in.

De kinderen van de Riglam School en BVN School komen aan per schoolbus en worden in flink tempo gecheckt. Contactpersoon Tashi Palzom is erg actief, betrokken en behulpzaam en activeert ook de ouders door hen te vertellen wat MCC doet en door gezondheidsvoorlichting over te dragen. Riglam School wordt gesponsord door een organisatie uit Varik. Tashi informeert bij de sponsor of deze wil meedoen in het vitamineprogramma. Helaas heeft de Riglam school geen ruimte om MCC te ontvangen. BVN: met deze school die graag naar de checks komt is verder geen contact. De Kunfan Model School had geen gelegenheid om te komen ivm andere activiteiten.

Omdat er nog ruimte is, is 's middags gezocht naar meer kinderen. De Police Public School is een klein, twee jaar oud schooltje op het terrein van de districtspolitie. De kinderen zijn zeer levendig en de leerkrachten betrokken.

Dag 7, geen checks

Doordat de New Millenniumschool wegvalt is deze dag vrij. Het team gaat ermee akkoord om maandag toch nog een laatste school te checken. Deze school (Druk Padma) is de plaatselijke medewerker vergeten uit te nodigen en ze willen graag. Dus bij uitzondering: een extra werkdag.

We genieten die middag van een enthousiast programma van Camp 7 en dragen daar zelf op aan bij met zang (Luc) en dans ("De zevensprong" en "In de maneschijn"). Een groot succes!

Dag 8, Druk Padma School, 131 kinderen gecheckt

De DPS is een grote, rijke (door een boeddhistische stroming gesponsorde) school met een kleine 700 leerlingen, verdeeld over 3 afdelingen. Iedere dag begint met yoga, karate of een bijeenkomst (Assemblee) met kennisoverdracht en voordrachten door leerlingen.

We zijn zeer welkom om deze school. Het is bijzonder te merken dat de principal visie heeft op duurzaamheid.

We werken de laatste dag met nieuwe energie en eindigen met hartelijke dankwoorden, khadaks en een kadootje. Daarna worden de spullen schoongemaakt en is het checkdeel van de missie ten einde.

Conclusie

De missie in Ladakh is een fysiek zware missie, door de hoogte en het reizen. Het verblijf is meer dan comfortabel en deze luxe doet de teamleden goed. De verzorging was op bijna alle plekken dik in orde.

Ook al is het een fysiek sterk team, toch waren er zieken en nam de vermoeidheid met de dag toe. Rust inbouwen is daarom voor de volgende keren opnieuw een belangrijk aandachtspunt.

We hebben veel jonge kinderen gezien, maar weinig ouders. Het werken op scholen zorgt daarvoor. Bekeken wordt of we ons meer op dorpsgemeenschappen kunnen richten.